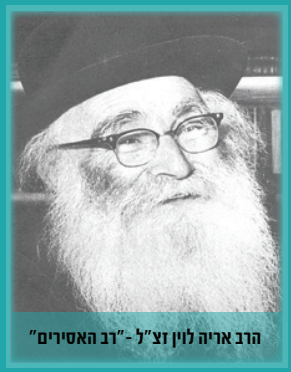
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

כ"ט אדר תשפ"א

גליון מספר 208

פרשת ויקהל - פקודי

דרך חיים

כשיסד הגאון ר' חיים מוולוז'ין את הישיבה הגדולה בוולוז'ין הוא שלח שליחים לכל קצווי ארץ להתרים עבור הישיבה, ולייסד חברת תורמים לישיבה. מששבו ראה ר' חיים על פנקס אחד המתרימים כי כפרי פשוט אחד התחייב לתרום מדי שנה חמישים רו"כ, סכום גדול מאד באותם ימים, והתפעל מכך במיוחד. לימים ביקש אותו שליח כי יציידו ר' חיים בסוס ומרכבה על מנת שתקל עליו הדרך ויוכל לגייס סכומי כסף רבים יותר, וכן ידאג לו למלבושים מכובדים על מנת שיוכל להיפגש עם נדיבי ארץ מתוך כבוד והערכה לישיבה. נענה ר' חיים לכך וציידו כבקשתו, ועוד נתן לו נער שיבוא עימו לשמשו. משהגיע אותו שליח לבית הכפרי ראהו הכפרי הדור ומצויד ואמר כי אין בכוונתו לתרום עוד לישיבה, ולא זו בלבד אלא אף מתחרט הוא על סכומי הכסף הגדולים שנתן לישיבה, ששימשו למותרות ותענוגות העולם. מששב השליח לוולוז'ין עיין ר' חיים בפנקסיו וראה כי שמו של הכפרי נשמט מרשימת התורמים. מששאל ר' חיים את השליח לפשר הדבר, השיבו את כל אשר קרהו וכי הכפרי אף מתחרט על תרומותיו לשעבר. עוד יותר ממה שנצטער ר' חיים על שאין הכפרי חפץ לתרום נצטער על חרטתו על שהיה ותהייתו על העבר. החליט ר' חיים כי בנסיעת ההתרמה הבאה של השליח יצטרף עימו לבית הכפרי. וכן היה.

משהגיעו לבית הכפרי שאלו ר' חיים מדוע חדל הוא מלתרום לישיבה. השיב הכפרי כי משראה את הסוס, העגלה, בגדי ההדר והנער המשרת של השליח לא רצה עוד שכספו יתבזבז לריק. כל תרומותיו היו מתוך הבנה שכספו הולך לריבוי לימוד תורה והקמתה בישראל, אך משראה שלא לשם הולך כספו החליט שאין הוא מעוניין לתרום עוד לישיבה. אמר לו ר' חיים: האם למדת מחייך גמרא? השיב הכפרי שלא. שאלו אם למד נ"ך? אמר הכפרי שגם את זה לא למד. שאל ר' חיים: מה אתה לומד? השיב הכפרי כי הוא לומד חומש, ואותו הוא יודע היטב. ציווה הגאון להביא את חומש שמות, והחל לקרוא לפניו מתוך פרשת ויקהל (לה ל-לה): "ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה. וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה. ולחשב מחשבת לעשת בזהב ובכסף ובנחשת ובחרשת אבן למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל מלאכת מחשבת. ולהורת נתן בלבו הוא ואהליאב בן אחיסמך למטה דן. מלא אתם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחשב ורקם בתכלת ובארגמן בתולעת השני ובשש וארג עשי כל מלאכה וחשבי מחשבת". אמר הגאון לכפרי: ישנו קושי גדול בהבנת הפסוקים, אם יוודע על גאון גדול שהוא מומחה בתפירה, זוהי פחיתות מעלה לומר עליו שאותו גאון גדול, פטיש החזק, עמוד הימיני הוא חייט טוב. לכאורה כשהתורה אומרת לנו "וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת" שעל כך אמרו חז"ל (ברכות נה.) "יודע היה

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

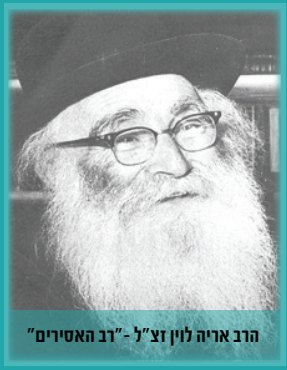
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ", איך יתכן לכתוב עליו "לעשות בזהב ובכסף ובנחשת... מלא אתם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחשב"?

אלא שתוכן החכמה המתוארת בבצלאל הוא תוכן אחר. ידוע שבמשכן היו מעלות שונות. היה את קודש הקודשים, את הקודש, את החצר, וכל אחד מקודש מחברו. ישראל קדושים רצו כולם שנדבתם תשמש בקודש הקודשים, אך אם כך מה יהא על ההיכל והעזרות? לכן בחר הקב"ה בבצלאל שיודע לצרף את האותיות בהן נבראו שמיים וארץ. ברוח קדשו ידע בצלאל את המחשבות של כל נודב ונודב. מי שהייתה מחשבתו רק לשמו יתעלה הייתה ניתנת תרומתו לקודש הקודשים בלבד, מי שהיו לו פניות נוספות, לשם כבוד וכדומה הייתה תרומתו ניתנת לקודש, ומי שנתן רק לשם כבוד היה ניתן אל חיצוניות המשכן. זו הכוונה "ולחשב מחשבת", שהיה יודע את מחשבות בני ישראל, ועל ידי זה היה יודע מה לעשות בתרומת כל אחד ואחד- "לעשות בזהב ובכסף ובנחשת...", המחשבה איך לעשות והיכן ליתנם. העיקר של "כל מלאכת חרש" היא "וחשב", שהיה מחשב כל מלאכה לכוון אותה כראוי לה על פי הנודב אותה.

חתם ר' חיים ואמר לכפרי: ידידי, דע כי להעמדת התורה הכל נצרך. צריך שהשליח ילבש בגדי פאר והדר, צריך נער לשרתו ועוד, וכל זה כדי להרבות נדבה להקמת התורה. אך אם כוונתך לשם שמיים בלבד ידוע תדע כי מעותיך ישמשו רק את ההוגים בתורת ה' כל היום, שזו פנימיות משכן התורה, אך אם הינך מערב בנתינה פניות אחרות הרי שהן יילכו אל חיצוניות משכן התורה- אם נותן במעט פניות יסייע לשליח, ואם נותן רק לשם כבוד הוא ישמש לתיקון בגדי השליח או מרכבתו, אך גם זה למצוה ייחשב. ולכן מבקש אני ממך כי תמשיך לתת את נדבתך, ודע כי היא תגיע בהכרח אל מקומה הראוי לה.

• • •

כלל ראשון בדרכי המלחמה- דע את האויב. כותב ר' בן-ציון במברגר בספרו 'שערי ציון': "חובה לדעת קודם שיוצאים לקרב על הצר הצורר מה הם התכסיסים שלו, במה יפה כוחו, כדי לחשב את דרכי השמירה וההגנה. גם במלחמת היצר ראשית כל צריכים לגלות את התכסיסים וכלי המלחמה, כדברי בעל חובות הלבבות (שער יחוד המעשה פ"ה): "ומי שעמד על אופני הפגעים המפסידים את המעשים יוכל לדעת להיזהר מהם, ומי שלא ידע כי אם הטוב לבדו לא ימלט לו ממנו דבר לרוב הפגעים המשיגים אותו. והיה אחד מן החסידים מצוה לתלמידיו למדו הרע תחלה להבדל ממנו ואחר כך למדו הטוב ועשוהו". לכן אנחנו רואים אריכות יתר בפסוקים שכתובים בפרשת פקודי, אין זו סתם אריכות, הפסוקים באים לגלות לפנינו את דרכי היצר, כולם תורה וללמוד אנו צריכים. במדרש תנחומא על

המשך בעמוד הבא

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

פרשת פקודי אנו מוצאים כמה דוגמאות מאותם הרהורים רעים ומחשבות רעות הנקלטים בתאי המוח של האדם, אבל הם רק עצת היצר הרע שמבקש לפתות ואורב לאדם ומבקש להמיתו. דברים אלו באים להורות וללמד לנו את דרכי היצר, כדי שניבדל ונתרחק מהם לפני שיבואו עלינו".

את דברים אלה למד הרב במברגר מלשון המדרש (תנחומא פרשת פקודי ז): "אמר משה יודע אני שישראל רוגנים הם הריני עושה להם חשבון מכל מלאכת המשכן. התחיל לעשות חשבון עמהם, "אלה פקודי המשכן", והוא נותן להם חשבון על כל דבר ודבר- לזהב ולכסף ולנחשת: "וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושבע מאות, ויהי מאת ככר הכסף לצקת ונחשת התנופה שבעים ככר". עם שהוא עושה חשבון והולך על כל דבר ודבר שעשויין כסדר בתוך המשכן שכח אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל שעשה מהן ווין לעמודין ולא היו נראין. התחיל עומד תמה ואומר: עכשיו ימצאו ידיהם של ישראל עלי לומר שאני נטלתי אותם והוא חוזר לבוא על כל מלאכה ומלאכה, מיד האיר הקדוש ברוך הוא את עיניו ותלה עיניו וראה שהיו עשוין ווין לעמודים, התחיל להשיב להם בקול רם "ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים". באותה שעה נתפייסו ישראל. מי גרם לו על ידי שישב ועשה חשבון? "אלה פקודי המשכן". ולמה עשה חשבון? הקדוש ברוך הוא מאמינו, שנאמר "בכל ביתי נאמן הוא" ומשה נתן חשבון?! אלא מפני ששמע ליצני הדור שהיו משיחין אחריו שנאמר "והיה כצאת משה וגו' והביטו אחרי משה", ומה היו אומרים? ר' יצחק היה דורש לשבח, וחברו משיבו ריקה אדם שנתמנה על מלאכת המשכן על ככרי כסף ועל ככרי זהב שאין לו חקר ולא משקל ולא מנין מה אתה רוצה שלא יהיה עשיר?! כששמע כן אמר חייכם משנגמרה מלאכת המשכן אני נותן להם חשבון כיון שנגמרה אמר להם "אלה פקודי המשכן"".

משה רבנו, אדון כל הנביאים, נאמן ביתו של הקב"ה, שהוציאנו ממצרים, קרע את הים, הוריד לנו את התורה, בו דיברו ליצני ישראל דופי ולקיחת ממונם באופן בלתי כשר. עד כדי כך היצר מפטם את האדם במחשבות שקר, וכשהמחשבה נקלטת אי אפשר כבר לסלק אותה ולהעביר אותה אלא בהוכחה מוחלטת ובתשובה ניצחת. כך גם לאחר מכן, כפי שממשיך המדרש (שם יא):

"ולמה כתיב כאן כמה פעמים "כאשר צוה ה' את משה"? לפי שהרהרו ישראל אחרי משה בשעה שהיו מעמידין המשכן ולא היה עומד. אמרו: שמא דבר קל אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לעשות לו במשכן ומשה מעצמו הכניסנו בכל הטורח הזה. לפיכך אמר הקדוש ברוך הוא הואיל והרהרתם אחריו הריני כותב שמי על כל דבר ודבר שאני צויתי אותו, לכך כתיב "כאשר צוה ה' את משה" בכל פעם ופעם".

המדרש מלמדנו כי הרינון אחר משה לא היה רק בכסף אלא אף חשדו ישראל במשה כי הוא הגדיל מעצמו את עצם חיוב בניית המשכן. והחשד היה כה

המשך בעמוד הבא

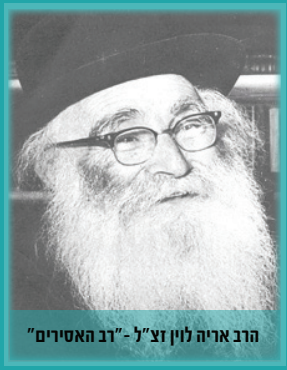
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

גדול עד שהכתוב היה צריך לומר כי כל פרט ופרט היה "כאשר צוה ה'". היתכן חשד כזה במשה רבנו?! אלא שזהו כוחו הגדול של היצר הרע שיכול להחדיר בלב האדם את הרצון לדבר סרה אפילו בגדול הדור, מנהיג העדה. כך גם בסוף המדרש (שם) נאמר: "ולכמה חדשים נגמרה מלאכת המשכן? רבי שמואל בר נחמן אמר בשלשה חדשים נגמרה מלאכת המשכן תשרי מרחשון כסליו, והיה מונח ומפורק טבת ושבט ואדר והעמידוהו באחד בניסן, שנאמר "ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד". ר' חנינא אומר בא' באדר היה נגמרה מלאכת המשכן, למה שהמלאכה שנעשית בקיץ ביום אחד נעשית בחורף בשני ימים. וכדברי רבי שמואל בר נחמני שאמר שנעשה המשכן בג' חדשים למה לא עמד מיד? אלא מפני שחשב הקדוש ברוך הוא לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק אבינו, לפי שבאחד בניסן נולד יצחק אמר הקדוש ברוך הוא הריני מערב שמחתכם שמחה בשמחה. והיו ליצני הדור מרננין ומהרהרין ואומרין להם נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד, ולא היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקדוש ברוך הוא. ועל זה אמר דוד המלך כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן. מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבתיך. איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת" (תהלים צב)".

אנו רואים כי ליצני הדור לא חושדים רק במשה רבנו אלא שאף רחוקים הם מגודל מחשבתו של הקב"ה ועומק עצתו. כך היא דרכו של היצר הרע שאינו שואל כדי להבין, ולא מבקש למען דעת, אלא כל שאלותיו על מנת לקנטר. ולבסוף טענותיו נדמות לאדם כאמת ברורה ומוצקה. זה מה שאמרו חז"ל (בבא בתרא עח:): "אמר רב שמואל בר נחמן אמר ר' יוחנן: מאי דכתיב "על כן יאמרו המושלים וגו'"? "המושלים" - אלו המושלים ביצרם; "בואו חשבון" - בואו ונחשב חשבונו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסדה. "תבנה ותכונן" - אם אתה עושה כן "תבנה" בעולם הזה "ותכונן" לעולם הבא. "עיר סיחון" - אם משים אדם עצמו כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה, מה כתיב אחריו? "כי אש יצאה מחשבון וגו'"... "אכלה ער מואב" - זה המהלך אחר יצרו כעיר זה שמהלך אחר סיחה נאה". היצר מוגדר בגמרא כסיחה נאה, כיוון שהיצר אין לו דיבור של עומק ומשמעות, אדרבה כל טענותיו הן כמסיח לפי תומו, ללא מחשבה ותוכן אמיתיים. מי שלא מחשב חשבונו של עולם, מחפש אחר דרכיו הטובים הם אם לא הוא כעיר הזה שמהלך אחר סיחה נאה, היצר כובשו בטענות ללא תוכן ונותנו ברשת שלו.

העצה להימנע מנפילה במחשבת היצר, הנראית כיפה כלפי חוץ ושכל כולה רוצה להפיל את האדם, היא במה שימלא אדם את עצמו במחשבה עמוקה, מחשבת התורה. כאשר אדם בא בלב פנוי ומרוקן מכל תוכן ופתוח לדברי תורה יכול אדם לכלות את פעולת היצר, ההרהורים והשיחה הנאה שלו. כדברי האבות דרבי נתן (פרק כ): "רבי חנניה סגן הכהנים אומר: כל הנותן דברי תורה על לבו מבטלין ממנו הרהורין הרבה: הרהורי רעב, הרהורי שטות, הרהורי

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

זנות, הרהורי יצר הרע, והרהורי אשה רעה, הרהורי דברים בטלים, הרהורי עול בשר ודם... וכל שאינו נותן דברי תורה על לבו נותנין לו הרהורין הרבה: הרהורי רעב, הרהורי שטות, הרהורי זנות, הרהורי יצר הרע, הרהורי אשה רעה, הרהורי דברים בטלים, הרהורי עול בשר ודם".

יתננו הקב"ה בכלל הנלחמים ביצר, בכלל המחשבים דרכינו והשמים אורחותינו בעבודתו, שלא נלך שולל אחר עצותיו ושיחה קלה של היצר.

שבת שלום וחודש מבורך!

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

סיפר הרב שמחה רז:

ד"ר ג'רי הוכבאום, מנהל 'הקרן הזכרות לתרבות יהודית' בניו-יורק, ביקר בירושלים. משנפגשנו אמר לי: "חייב הינך להילוות אליי לביקורי אצל קרובתי מארה"ב המתגוררת בירושלים". "וכל כך למה?" שאלתי. "כאשר תבקר תדע...". הופתעתי ונלוויתי אליו.

משהגענו לבית קרובתו הציגני בפניה, הוליכני לחדר האורחים והראה לי על גבי הקיר מרבד ארוג מעשה-אומן ובו כתוב "חשוב על ר' אריה". התפלאתי ולא הבנתי.

אמרה לי בעלת הבית: "משקראתי בארה"ב את ספרך בו העלית בכתב את סיפורי המעשיות הקשורים בר' אריה ארגתי מרבד זה ותליתיו על הקיר, וכל אימת שנתונה אנכי במצוקה נפשית או שעה שמתלבטת אנכי בבעיה כשלהי, מתבוננת אנכי בכתוב על גבי הקיר ואומרת לעצמי: כיצד היה ר' אריה נוהג במקרה שלי? מה היה ר' אריה מייעצני בבעיה פלונית? כיצד היה ר' אריה מגיב על תופעה אלמונית? ושוב איני מתחבטת ומתלבטת, שהרי התשובה כבר מצויה תחת ידי, והפתרון לנגד עיניי...

(צדיק יסוד עולם עמוד 239)

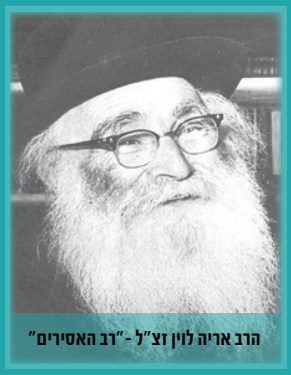
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

השבת אנו חותמים את ספר שמות בפרשות מחוברות ויקהל-פקודי, וגם זוכים אנו לחתום את ארבע הפרשיות בקריאת 'פרשת החודש'. לכן מוציאים שני ספרי תורה, באחד קוראים בפרשות השבוע ובשני מפטירים את פרשת החודש (לאחר אמירת קדיש), בה קוראים בפרשת בא (שמות יב פסוקים א-כ). והספרדים אומרים חצי קדיש אחר קריאת מפטיר החודש. הטעם לקריאת פרשת החודש הוא שבה מצויינת המצוה הראשונה בה נצטוו ישראל- קידוש חודש ניסן וקביעתו כראש וראשון לחודשי השנה, וכן דיני קרבן פסח.

כיוון שבשנה זו חל ראש חודש ניסן ביום ראשון מעיקר הדין היה עלינו לקרוא הפטרת "מחר חודש", אך משום שבשבת קוראים את פרשת החודש קוראים גם את הפטרת החודש (יחזקאל מה טז- מו יח). ובכל זאת מנהג הספרדים וחלק מן האשכנזים להוסיף בסיום ההפטרה את הפסוק הראשון והאחרון של הפטרת "מחר חודש". לאחר קריאת התורה מברכים את חודש ניסן. כיוון שבערב ראש חודש אין אומרים במנחה תחנון - אין אומרים "צדקתך" בתפילת מנחה בשבת זו.

אומרת התורה "החודש הזה לכם ראש חודשים" וכתב השל"ה הקדוש (מסכת פסחים-נר מצוה, פרשת בא- דרך חיים תוכחת מוסר) "כי כל החודש כולו הוא כמו ראש חודש, ולא כשאר חדשים שראש חודש הוא מקודש ושאר ימי החודש הם חול, אמנם זה החודש כולו הוא כמו ראש חודש, כל יום הוא כמו ראש חודש". לכן חודש זה מקודש כולו בקדושה מיוחדת ואין אומרים במהלכו תחנון כלל. לאחר סיום תפילת שחרית אומרים מדי יום את פרשת קרבן הנשיא של אותו היום, כיוון שבימים אלו נחנך המשכן, ויש בקהילות החסידים מי שקוראים פרשות אלו מתוך ספר תורה כשר בלא ברכה.

החל מראש חודש ניסן מברכים 'ברכת האילנות'. בשונה משאר ברכות הראייה שאם נזדמן לאדם לראות את הדבר הוא מברך, כאן נהגו ישראל להקפיד ולהשתדל לראות אילנות בתקופת ניסן כדי להביא עצמם לכלל חיוב. את הברכה יש לברך לכתחילה על שני אילנות פרי מלבלבים, אמנם אם יש לפניו אילן אחד די בזה. לכתחילה ראוי להשתדל לומר ברכה זו במניין אנשים, ויש שמרבים בתפילות ותחינות לפניה ולאחריה.

מנהג ישראל לתת 'קמחא דפסחא' על מנת שיהיה לאביונים כל צרכי החג. וראוי להרבות בנתינה זו, מתוך תפילה שנזכה להיות תמיד בצד הנותן בעזרת ה'.

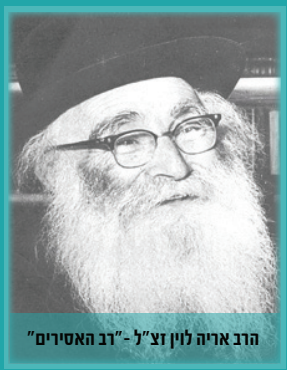
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום הרב, אנו נמצאים בשליחות באוסטרליה, אצלנו חורף בזמן חודש ניסן, האם אנו מברכים ברכת האילנות בחודש ניסן?

תשובה | רוב הפוסקים סוברים שאין ברכת האילנות תלויה דווקא בחודש ניסן, כן מובא בדברי החיי אדם (סג ב) וברכת הבית (כט יד), ומקורם מדברי הריטב"א (ר"ה יא:) שכתב "ויומי דניסן לאו דווקא, אלא כל מקום ומקום לפי מה שהוא מלבלב".

ולכן פסקו דו"ז בשו"ת הר צבי (א קיח) שבמקומות כאוסטרליה, דרום אמריקה וכדומה, הנמצאות בחצי הכדור הדרומי, שבהם העונות הפוכות- יברכו בתקופת תשרי, הוה אומר מסמוך לחודש תשרי ועד כאמצע חודש חשון. וכן כתב הציץ אליעזר (יב כ). ויש לדעת כי מי שבירך ברכת האילנות בארץ ישראל בחודש ניסן אינו שב ומברך בחודש תשרי אף שנמצא באותו הזמן בחצי הכדור הדרומי, ולהיפך, שאין ברכת האילנות אלא פעם אחת בשנה.

שאלה | האם ניתן לברך ברכת האילנות בלילה? ומה הדין לגבי שבת?

תשובה | אם ניתן לראות את הלבלוב היטב, כגון שיש תאורה באותו מקום או שאור הלבנה חד ובהיר- ניתן לברך גם בלילה (ציץ אליעזר יב כ).

לגבי שבת ידועה הנהגת המקובלים שנמנעו מלברך בשבת משום שכל עניין ברכה זו היא העלאת נשמות ובירור ניצוצי הקדושה, ושאין ראוי לעשות כן בשבת, ולכן נמנעו מכך. ועוד הוסיף הכף החיים (רכו ס"ק ד) שישנו חשש שמא יטלטל האילנות או יתלוש מהם פרחים להריח בהם. אך משורת הדין ודאי ניתן לברך ברכה זו בשבת, ובמיוחד למי שחושש שמא יאבד את ההזדמנות לברכה. ולגבי טעמי הכף החיים הלא יודעים אנו כי אין איסור להריח מפרחים המחוברים לאילן, ולא חששנו שמא יבוא לתלשם, וממילא הוא הדין בשעת ברכת האילנות.

חודש טוב ומבורך!